



Omzendbrief met betrekking tot de erkenning van instellingen, instituten en centra

Referentie	PCCB/S2/BHOE/1338165	Datum	25/01/2016
Huidige versie	1.0	Van toepassing vanaf	28/01/2016
Trefwoorden	Erkenning, instelling, instituut, centrum, bijzondere diersoorten, handelsverkeer		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Verhoeven Bénédicte, attaché	Lefevre Vicky, directeur-generaal

1. Doel

Deze omzendbrief heeft als doel toelichting te verschaffen bij de voorwaarden voor erkenning van instellingen, instituten en centra.

2. Toepassingsgebied

Deze omzendbrief is van toepassing op alle erkende instellingen, instituten en centra die bijzondere diersoorten houden.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

Koninklijk besluit van 18 december 2015 tot vaststelling van de veterinaire voorschriften voor het handelsverkeer en de invoer van bepaalde levende dieren en tot vaststelling van de voorschriften voor de erkenning van instellingen, instituten en centra.

Koninklijk besluit van 22 mei 2014 inzake veterinaire controles die van toepassing zijn op het intracommunautaire handelsverkeer in bepaalde levende dieren en producten.

Koninklijk besluit van 16 januari 2006 tot vaststelling van de nadere regels van de erkenningen, toelatingen en voorafgaande registraties afgeleverd door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

Richtlijn 92/65/EEG van de Raad van 13 juli 1992 tot vaststelling van de veterinaire voorschriften voor het handelsverkeer en de invoer in de Gemeenschap van dieren, sperma, eicellen en embryo's waarvoor ten aanzien van de veterinaire voorschriften geen specifieke communautaire regelgeving als bedoeld in bijlage A, onder I, van richtlijn 90/425/EEG, geldt.

3.2. Andere

/

4. Definities en afkortingen

- a) FAVV: Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.
- b) Erkende instelling, erkend instituut, erkend centrum (*hierna kortweg 'instelling'*): geografisch begrensde permanente installatie waar doorgaans een of meer soorten dieren worden gehouden of gefokt, al dan niet voor commerciële doeleinden en uitsluitend met het oog op een of meer van de volgende doeleinden:
 - Tentoonstelling van de dieren en educatie van het publiek;
 - Instandhouding van de soorten;
 - Fundamenteel of toegepast wetenschappelijk onderzoek of het fokken van dieren ten behoeve van dit onderzoek.
- c) Handelsverkeer: verkeer tussen lidstaten van de Europese Unie.
- d) Aangifteplichtige ziekten: de ziekten vermeld in bijlage I van het koninklijk besluit van 3 februari 2014 tot aanwijzing van de dierenziekten die vallen onder de toepassing van hoofdstuk III van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987 en tot regeling van de aangifteplicht.
- e) Bijzondere diersoorten: dieren die **niet** behoren tot volgende diersoorten:
 - Runderen, met inbegrip van de soorten *Bison bison* (Amerikaanse bizon) en *Bubalus bubalus* (gedomesticeerde buffel);
 - Varkens met uitzondering van varkens die niet op een bedrijf worden gehouden of gefokt (wilde varkens);
 - Paardachtigen: paarden, zebra's en ezels of kruisingen daarvan;
 - Pluimvee: kippen, kalkoenen, parelhoenders, eenden, ganzen, kwartels, duiven, fazanten, patrijzen en loopvogels (*Ratites*), die in gevangenschap worden opgefokt of gehouden voor de fokkerij, voor de productie van vlees of van consumptie-eieren of om in het wild te worden uitgezet;
 - Schapen en geiten;
 - Aquacultuurdieren;
 - Zee- of zoetwaterdieren met uitzondering van in het water levende zoogdieren.
- f) PCE: provinciale controle-eenheid van het FAVV.

5. Voorwaarden voor het handelsverkeer van bijzondere diersoorten

De Europese wetgeving voorziet 2 niveaus van toezicht op operatoren die bijzondere diersoorten¹ in het handelsverkeer brengen:

- Registratie : is verplicht voor elke operator die bijzondere diersoorten in het handelsverkeer brengt. Hierin wordt voorzien op het moment dat de dieren gecertificeerd worden voor verzending naar het buitenland (via [TRACES](#)).
- Erkenning : is vrijwillig voor instellingen die hierbij baat menen te hebben.

De sanitaire erkenning kadert binnen de Europese regelgeving wat betreft het handelsverkeer. Erkende instellingen zijn installaties die één of meerdere bijzondere diersoorten huisvesten voor tentoonstelling, educatie, instandhouding (kweekprogramma's) of voor wetenschappelijk onderzoek (*zie ook 'definities'*). Concreet gaat het hier veelal om dierentuinen en proefdiercentra.

¹ Voor bijkomende toelichting over welke diersoorten hiertoe behoren, zie de [FAVV-website](#).

Een sanitaire erkenning is niet verplicht. Bijzondere diersoorten kunnen ook buiten het circuit van erkende instellingen verhandeld worden, waarbij dan de 'klassieke' gezondheidscertificaten (*modellen bepaald bij richtlijn 92/65/EEG, bijlagen EI en EII*) gebruikt worden. Het handelsverkeer tussen erkende instellingen wordt vergemakkelijkt door het gebruik van een vereenvoudigd gezondheidscertificaat (*model bepaald in richtlijn 92/65/EEG, bijlage EIII*).

Vanuit 'commercieel' oogpunt biedt de sanitaire erkenning eveneens voordelen. Erkende instellingen mogen in principe enkel dieren binnenbrengen die afkomstig zijn van andere erkende instellingen. Instellingen die over een sanitaire erkenning beschikken, verruimen de mogelijkheid tot handel/uitwisseling van dieren met andere erkende instellingen. Er zijn geen voorafgaande laboratoriumonderzoeken of isolatie vereist wanneer dieren tussen erkende instellingen worden uitgewisseld.

Erkende instellingen vormen een gesloten circuit. Dieren kunnen enkel buiten dit circuit verhandeld worden mits inachtneming van de nodige bioveiligheidsmaatregelen (isolatie, enz.) en na voorafgaand akkoord van het FAVV.

Erkende instellingen hebben een hoge sanitaire status door een hoog niveau van diergezondheidsbewaking en veel expertise inzake gezondheid van bijzondere diersoorten. Derhalve kan gesteld worden dat het risico op (insleep van) dierziektes in de erkende instellingen lager is en dat dierziektes snel gedetecteerd zullen worden wanneer ze toch zouden opduiken.

6. Voorwaarden voor de erkenning van instituten, instellingen en centra

Om officieel te worden erkend voldoet een instelling tenminste aan volgende voorwaarden:

- a) Tenminste één van onderstaande doelstellingen is vervuld:
 - tentoonstelling van dieren en educatie van het publiek,
 - instandhouding van diersoorten,
 - wetenschappelijk onderzoek of het fokken van dieren, bestemd voor wetenschappelijk onderzoek.
- b) Duidelijk afgebakend en van de omgeving gescheiden zijn of de dieren zitten opgesloten of zijn zo gehuisvest dat er geen enkel risico is voor landbouwbedrijven waarvan de gezondheidsstatus in het gedrang zou kunnen komen.
- c) Beschikken over de nodige voorzieningen om dieren te vangen, op te sluiten en te isoleren, alsmede over quarantainevoorzieningen en erkende procedures voor dieren uit niet-erkende plaatsen van herkomst.
- d) Vrij zijn van aangifteplichtige ziekten.

Teneinde een instelling ziektevrij te kunnen verklaren, dient het FAVV de met betrekking tot de diergezondheidsstatus geregistreerde gegevens over ten minste de voorbije drie jaar en de resultaten van de klinische onderzoeken en de laboratoriumtests die zijn verricht bij de dieren in de instelling te evalueren. In afwijking hiervan kunnen evenwel nieuwe instellingen worden erkend wanneer alle dieren die er verblijven, komen uit andere erkende instellingen.
- e) Een overeenkomst hebben met een erkend laboratorium voor het verrichten van de *post-mortem*onderzoeken, dan wel beschikken over één of meer daarvoor geschikte gebouwen waar de *post-mortem*onderzoeken kunnen worden uitgevoerd door een bevoegd persoon onder de verantwoordelijkheid van een erkend dierenarts.
- f) De nodige afspraken hebben gemaakt voor het wegwerken van de karkassen van dieren die zijn gestorven als gevolg van een ziekte of die zijn geëuthanaseerd.
- g) Ervoor zorgen dat op grond van een contract een beroep kan worden gedaan op de diensten van een erkende dierenarts die:

- i. Erop toeziet dat adequate maatregelen inzake toezicht en controle worden toegepast. Deze maatregelen omvatten:
 - een jaarprogramma inzake ziektebewaking, in het kader waarvan de dieren onder meer worden gecontroleerd op zoönosen (*zie bijlage 1 'jaarlijks dierziektebewakingsplan'*),
 - klinisch onderzoek, laboratoriumtests en *post-mortem*onderzoek bij dieren waarvan vermoed wordt dat ze met een overdraagbare ziekte zijn besmet,
 - indien nodig, vaccinatie van gevoelige dieren tegen besmettelijke ziekten, overeenkomstig de communautaire regelgeving;
 - ii. Erop toeziet dat elk verdacht overlijden of de aanwezigheid van enig ander symptoom waaruit zou kunnen blijken dat dieren met één of meer van de aangifteplichtige ziekten zijn besmet, onverwijld bij het FAVV wordt gemeld;
 - iii. Erop toeziet dat alle binnengebrachte dieren indien nodig worden geïsoleerd (*zie bijlage 2 'leidraad omtrent quarantaine'*);
 - iv. Verantwoordelijk is voor de dagelijkse naleving van de veterinairerechtelijke voorschriften;
 - v. Verantwoordelijk is voor het regelmatig toezicht op de gezondheid zoals bepaald in artikel 15 van het koninklijk besluit van 10 augustus 1998 betreffende de erkenning van dierentuinen.
- h) Bijgewerkte gegevens registreren met betrekking tot:
- i. Het aantal en de identiteit (leeftijd, geslacht, soort en individuele identificatie voor zover dat mogelijk is) van alle dieren in de instelling, per soort;
 - ii. Het aantal en de identiteit van de dieren die in de instelling worden binnengebracht of die de instelling verlaten, samen met informatie over herkomst en bestemming, het vervoer van en naar de instelling en de gezondheidsstatus van de dieren;
 - iii. De resultaten van bloedtests of van andere diagnostische procedures;
 - iv. Ziektegevallen en, in voorkomend geval, de toegepaste behandeling;
 - v. De resultaten van de *post-mortem*onderzoeken die zijn verricht bij dieren die in de instelling zijn gestorven, met inbegrip van doodgeboren dieren;
 - vi. Tijdens de isolatie- of quarantaineperiode gedane observaties.
- Deze gegevens worden gedurende ten minste tien jaar bewaard.
- i) Alle binnengebrachte dieren zijn afkomstig uit andere erkende instellingen. In afwijking hiervan mogen dieren, met inbegrip van non-humane primaten (*simiae* en *prosimiae*), die niet afkomstig zijn uit erkende instellingen, toch worden binnengebracht in erkende instellingen op voorwaarde dat de dieren onder officiële controle en volgens de instructies van het FAVV in quarantaine worden geplaatst voordat zij aan het bestaande dierenbestand worden toegevoegd. De quarantaineperiode bedraagt ten minste 30 dagen voor de aangifteplichtige ziekten.
- Met betrekking tot non-humane primaten (*Simiae* en *Prosimiae*) moeten de in de Internationale Dierengezondheidscode van het OIE (hoofdstuk 5.9) vastgestelde quarantainevoorschriften in acht worden genomen.
- j) Dieren die in erkende instellingen worden gehouden, mogen die instelling slechts verlaten indien zij bestemd zijn voor andere erkende instelling in België of in een andere lidstaat. Indien zij niet bestemd zijn voor een erkende instelling, mogen zij de inrichting van herkomst slechts verlaten met inachtneming van de voorschriften van het FAVV, teneinde elk risico voor mogelijke verspreiding van een ziekte te vermijden.

Wanneer binnen de instelling ook 'courante' diersoorten (runderen, paarden, varkens, schapen, geiten,...) geherbergd worden, maken deze integraal deel uit van de sanitaire erkenning. De bewaking van deze dieren moet dus ook opgenomen worden in het jaarlijkse dierziektebewakingsplan en in alle andere relevante documenten, registers, procedures,...

Alle erkende instellingen worden jaarlijks tenminste één maal bezocht door een officiële dierenarts om na te gaan of aan alle hoger voornoemde erkenningsvoorwaarden is voldaan.

7. Modaliteiten voor het toekennen, schorsen en intrekken van de erkenningen

7.1. Aanvraag van de erkenning

De aanvraag van de erkenning gaat uit van de verantwoordelijke van de instelling en is gericht aan de PCE van de provincie waar de instelling zich bevindt.

7.2. Schorsing of intrekking van de erkenning

Wanneer het FAVV van oordeel is dat niet aan de erkenningsvoorwaarden is voldaan of dat het gebruiksdoel is gewijzigd waardoor het niet langer onder toepassing valt van de definitie van erkende instelling wordt de erkenning geschorst of ingetrokken volgens de bepalingen van hoofdstuk II, afdeling 5 van het koninklijk besluit van 16 januari 2006.

Wanneer aangifte wordt gedaan van een vermoedelijke besmetting met een van de aangifteplichtige ziekten, schorst het FAVV de erkenning van de instelling totdat het vermoeden officieel is weerlegd. Naar gelang van de betrokken ziekte en het risico voor verspreiding ervan, kan de schorsing betrekking hebben op de instelling als geheel, dan wel op bepaalde categorieën dieren die gevoelig zijn voor de betrokken ziekte. Het FAVV ziet erop toe dat de nodige maatregelen worden getroffen om het vermoeden te bevestigen of te weerleggen en om verspreiding van de ziekte tegen te gaan, overeenkomstig de communautaire regelgeving inzake maatregelen die moeten worden genomen tegen de betrokken ziekte en inzake het handelsverkeer van dieren.

Wanneer het vermoeden wordt bevestigd, kan de instelling pas opnieuw worden erkend, nadat de ziekte en de besmettingsbron zijn uitgeroeid en de nodige reinigings- en ontsmettingswerkzaamheden zijn verricht.

8. Bijlagen

- 1) Jaarlijks dierziektebewakingsplan.
- 2) Leidraad omtrent quarantaine in erkende instellingen.

9. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1.0	28/01/2016	Originele versie